

УДК 378.147:811.111

Інна Семеняко,
кандидат політичних наук, доцент
доцент кафедри іноземних мов
Воєнна академія імені Євгенія Березняка, м.Київ
<https://orcid.org/0000-0001-6489-7986>

Микола Куценко,
кандидат філологічних наук, доцент
професор кафедри іноземних мов
Воєнна академія імені Євгенія Березняка, м.Київ
<https://orcid.org/0000-0002-5499-814X>
DOI: 10.33099/2617-1775/2023-01/280-289

ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНЕ ЧИТАННЯ В СИСТЕМІ ІНШОМОВНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ

У статті розглянуто етапи та види навчання професійно-орієнтованого читання, проаналізовано особливості підготовки до читання та перекладу текстів фахової спрямованості із зазначенням труднощів, що можуть виникнути в процесі роботи; визначено і охарактеризовано стратегії, доцільні для формування та розвитку навичок професійно-орієнтованого англомовного читання. Обґрунтовано, що зазначені стратегії сприяють кращому розумінню інформації, її аналізу, накопиченню, розширенню обсягу з метою вдосконалення професіоналізму відповідною іноземною мовою. Розроблено комплекс вправ для позааудиторного читання професійно-орієнтованих текстів з навчальної дисципліни «іноземна мова (англійська) із використанням визначених навчальних стратегій у поєднанні з дотекстовим, текстовим і післятекстовим етапами.

***Ключові слова:** англійська мова; професійно-орієнтоване читання; переклад; навчальна стратегія; фахова діяльність.*

Постановка проблеми.

Актуальність статті обумовлена необхідністю сучасного фахівця сектору безпеки і оборони активно володіти іноземною мовою, користуватися іноземною літературою для пошуку інформації в сфері своєї професійної діяльності, комунікувати з носіями мови на достатньому професійному рівні для вирішення проблемних питань та нестандартних ситуацій, які виникають у ході виконання службових обов'язків.

ЗВО МО України намагаються створювати належні умови для цього, а саме: збільшується обсяг індивідуальної роботи, використовуються сучасні методики та технології навчання, створюється сприятливе освітнє середовище для саморозвитку та самовираження майбутнього фахівця.

У цьому контексті особливої ваги набувають питання розвитку навичок читання й перекладу фахових текстів та застосування стратегій, характерних для професійно-орієнтованого англомовного читання з метою добування необхідної інформації з іноземних джерел, застосування її для вирішення професійних завдань у подальшій фаховій діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Проблему навчання читанню і перекладу професійно-орієнтованих текстів відображено у працях таких вітчизняних та зарубіжних дослідників, як Г. Барабанова, Н. Бараненкова, Т. Бочарова, С. Вавіліна, А. Гусейнова, З. Малюська, О. Стеценко, Р. Безлюдний, В. Грейб, А. Гілмор, С. Маршал, П. Стревенс, О. Лагодинський та інші. Проте, незважаючи на велику кількість напрацювань у сфері перекладу професійно-орієнтованих текстів, питання пов'язані з розвитком компетентностей у читанні і перекладі матеріалів воєнно-дипломатичної та військово-спеціальної спрямованості залишаються відкритими.

Стратегії навчання професійно-орієнтованого англомовного читання є актуальними як у вітчизняній (Н. Бориско, О. Ветохов, О. Кузьменко, О. Квасова, С. Ніколаєва, В. Перлова, І. Полак, Т. Савицька, І. Самойлюкевич, Н. Сметаннікова, А. Хомицька, С. Шевченко, С. Харицька та інші), так і в зарубіжній методичній літературі (Р. Гарнер, К. Гріффітс, П. Гу, Ш. Деррі, Й. Мареш, Р. Меєр, А. Сімсек, К. Уейнштейн, Дж. Шаксміт та інші). Аналізуючи роботи вищезазначених науковців, можна зробити висновок, що хоча питання стратегій навчання не є новим у методиці, зв'язок між формуванням компетентності в читанні та використанням стратегій професійно-орієнтованого читання англійської мови є не досить висвітленим.

Метою статті є розгляд основних етапів і видів читання та особливостей перекладу фахових текстів; визначення навчальних стратегій, характерних для професійно-орієнтованого англомовного читання слухачів Воєнної академії; розроблення комплексу вправ для читання професійно-орієнтованих текстів з навчальної дисципліни «іноземна мова (англійська)» на основі визначених навчальних стратегій.

Методи дослідження. Комплексний науковий аналіз проблеми дослідження; систематизація та узагальнення інформації, отриманої з наукових і методичних джерел; методи порівняння, класифікації, абстрагування, індукції та дедукції.

Виклад основного матеріалу. Одним із основних завдань навчання іноземній мові є формування автоматичних навичок читання з безпосереднім отриманням інформації з прочитаної літератури, що у більшості випадків неможливо без перекладу. При навчанні читанню первинне значення має опанування структурної сторони тексту. Текст, як система мовного продукту носіїв іноземної мови, представляє особливу цінність як систематизований зразок функціонування мови і є однією із основних навчально-методичних одиниць навчання [1, 299].

Наявність хороших навичок читання професійно-орієнтованих текстів дозволяє слухачам ВА підтримувати їх академічні знання, розвивати особистість та досягати професійного успіху. Крім того, читання є дуже важливою навичкою, яка надає можливості для подальшого вдосконалення мови [2, 200].

На думку А. Гілмор, навчання професійно-орієнтованого читання має включати такі етапи:

– передтекстове введення мовного матеріалу для формування

- тематичного термінологічного мінімуму;
- самостійне читання автентичного навчального тексту;
- навчальне аудиторне читання тексту, що супроводжується серією текстових вправ для розуміння змісту прочитаного;
- робота над функціонально-композиційною структурою тексту з метою анотування тексту [1, 301].

Зауважимо, що ефективність вивчення іноземної мови забезпечується залученням різних видів читання, їх взаємодією та відповідністю послідовності видів читання цілям та завданням комунікативної ситуації.

У зарубіжній методиці виділяють шість видів читання, які в нашій термінології представлені як: *пошукове* (reading to search for simple information), *ознайомлювальне* (reading to skim quickly), *вивчаюче* (reading to learn from texts), *інтегруюче* (reading to integrate information), *критичне* (reading to critique texts and reading to write) та *читання задля загального розуміння* (reading for general comprehension) [3, 52-53].

Підготовка до читання і перекладу здійснюється у процесі відпрацювання операцій, які входять у дві групи рецептивних мовних вмінь. Перша група вмінь забезпечує сприйняття і перекодування інформації на мовному рівні і включає в себе такі вміння: швидко розпізнавати слова, які вивчаються, та співвідносити їх значення з контекстом; вибирати із слова знайомі елементи; встановлювати змістові відношення між словами тощо. Отже, над кожною лексичною одиницею рецептивного мінімуму слід ретельно попрацювати.

Друга група вмінь пов'язана із отриманням фактичної інформації та її усвідомленням. До неї відносяться такі вміння: виділяти в реченні (абзаці) високоінформативні та низькоінформативні групи слів; випускати одиниці тексту без шкоди для сприйняття; виділяти основне тематичне поняття та синтезувати базисну фразу; з базисних фраз конструювати модель реферативного перекладу; давати оцінку викладеним фактам; інтерпретувати прочитане.

До недавнього часу психологи та методисти вважали доцільним переклад тексту рідною мовою для його розуміння. Нині викладачі керуються принципом розуміння тексту без його перекладу, який вітчизняні фахівці називають *безперекладним розумінням тексту*. Н. Бараненкова під цим видом має на увазі таке розуміння тексту, як при читанні його рідною мовою. На її думку, для досягнення цієї мети викладач повинен, по-перше: навчити отримувати загальну інформацію про прочитану статтю чи текст; по-друге, навчити швидко і точно вибирати необхідну інформацію з прочитаного [4, 77].

Для того, щоб уникнути граматичних непорозумінь при перекладі англійського тексту на українську мову, необхідно добре володіти мовними явищами двох мов, щоб вибрати правильний варіант їх перекладу, та мати достатню педагогічну підготовку, тобто знання предмета, про який іде мова. Основні труднощі перекладу професійно-орієнтованого тексту пов'язані не з перекладом окремих термінів, які зафіксовані в термінологічному словнику, а з передачею правильного змісту кожної фрази, якому далеко не завжди відповідає дослівний переклад. Отже, для того, щоб пояснити слухачу, на чому

слід зосереджувати увагу при перекладі фахового тексту, перш за все треба вивчити спрямованість, тематику, використання термінології, добре знати ту чи іншу сферу науки чи техніки.

Для здійснення цих видів роботи необхідно дотримуватися такої послідовності, щоб кожен попередній крок готував слухача до наступного, що забезпечить краще засвоєння матеріалу, комплексний характер роботи над текстом із застосуванням всіх видів мовленнєвої діяльності.

Питання професіоналізму майбутніх фахівців зумовило підвищення інтересу до використання різноманітних навчальних стратегій у процесі читання професійно орієнтованої літератури, які сприяють кращому розумінню інформації, її аналізу, накопиченню, розширенню обсягу з метою вдосконалення свого професіоналізму відповідною іноземною мовою. К. Гріффітс вважає, що навчальні стратегії є діями, що їх свідомо обирає учасник навчального процесу для регулювання власного навчального процесу. А на думку Р. Меєра, навчальні стратегії – це комплекс поведінки й думок, який має на меті полегшити навчання [5, 120]. Важливим у визначеннях є те, що всі стратегії характеризуються наявністю мети та узгоджених дій задля досягнення результату.

Важливо зазначити, що стратегія повинна підпорядковувати собі комплекс вправ для навчання читання. Обираючи стратегію читання, ми повинні звернутися до очікуваних результатів читання професійно-орієнтованого англomовного тексту і відповісти на запитання, чи зростає впевненість слухача у своїх читацьких можливостях, коли він використовує цю стратегію читання, чи покращує та прискорює ця стратегія навички читання та рівень розуміння тексту.

Серед існуючих навчальних стратегій [6, 167-168] доцільними стратегіями для формування вміння професійно-орієнтованого англomовного читання слухачів ВА ми виділили такі: *самоадаптації, рефлексії, сканування, прогнозування та верифікації, «згори-вниз», «знизу-вгору» (top-down, bottom-up), візуалізації, «щоденник читача», «читання із помітками»* та інші. Розглянемо коротко кожен з них.

В умовах автономного навчання самоадаптація є одним із ключових понять. У навчальній ситуації читання діяльність слухача повинна починатися з його готовності до активізації попереднього життєвого та мовленнєвого досвіду. Важливим є сприйняття теми тексту через власний професійний досвід. Завдяки тому, що *стратегія самоадаптації* прямо пов'язана із здатністю слухача розуміти зміст професійно-орієнтованого тексту за допомогою його аналізу через призму власного життєвого, мовного та професійного досвіду, ми вважаємо, що вона є однією із ключових для використання у професійно-орієнтованому англomовному читанні майбутніх фахівців сектору безпеки і оборони.

У випадку *стратегії рефлексії* рефлексійне мислення, яке є важливим аспектом у професійно-орієнтованому навчанні, бере активну участь у роботі зі змістом тексту. Метою цієї стратегії є проведення паралелей між темою тексту та власним досвідом заради повноцінного розуміння тексту. Стратегія рефлексії

задіює процеси пам'яті, активізації набутих знань і досвіду, планування та виконання дій, оцінювання досягнутого результату. Під час навчання читання стратегія рефлексії може бути використана в завданнях, де слухачам пропонується підбити підсумки виконаної справи та проаналізувати, чи досягли вони очікуваних результатів.

Стратегія сканування допомагає краще зрозуміти тему професійно-орієнтованого тексту за допомогою особливих графічних і текстових показників, щоб декодувати найважливішу інформацію, потрібну для подальшого розуміння ідеї тексту [7, 3].

Далі розглянемо *стратегію прогнозування та верифікації*. Слухач аналізує взаємопов'язані елементи тексту, які він зрозумів із попереднього змістового елемента, які зміни відбулись у розумінні тексту. Ця стратегія має риси стратегічної когерентності та когнітивних стратегій, адже саме вони беруть участь у залученні життєвого та мовленнєвого досвіду, у плануванні стратегічних процесів задля успішного досягнення поставлених цілей читання. Окрім того, стратегія прогнозування та верифікації характеризується гнучкістю, оскільки на кожному кроці береться до уваги попередній зміст.

Необхідно розглянути *стратегію візуалізації* змісту професійно-орієнтованого тексту, адже вона є не менш важливою для слухачів, тому що вони, читаючи текст, візуалізують його в зображення, через яке покращують розуміння тексту. Візуалізація може допомогти зосередитись, запам'ятати потрібну інформацію та застосувати цю стратегію навіть у ситуаціях, які потребують творчих і неординарних рішень.

Стратегії «щоденник читача» та «читання із помітками» мають спільні риси, адже записи під час читання професійно-орієнтованого тексту допомагають читачам контролювати його розуміння та організувати подану інформацію, структурувати ідеї. Ці стратегії є потужним інструментом для підбиття підсумків інформації та ідей, створення зв'язків і бачення загальної картини тексту. Використовуючи ці стратегії, слухачі будуть спроможні визначити важливу інформацію та деталі з тексту.

Найбільш відомими є *стратегії «згори-вниз», «знизу-вгору»* (top-down, bottom-up), суть яких полягає у розумінні читачем тексту, дивлячись на індивідуальні значення або граматичні характеристики основних одиниць тексту (наприклад, окремі слова), відштовхуючись від них читач розуміє текст.

Таким чином, вищезазначені стратегії є найбільш популярними для навчання професійно-орієнтованого читання. Вони стали основою для розроблення комплексу вправ для позааудиторного читання професійно-орієнтованих текстів з навчальної дисципліни «іноземна мова (англійська) із використанням стратегій у поєднанні з дотекстовим, текстовим і післятекстовим етапами [8].

Дотекстовий етап має на меті:

- активізувати наявні знання з теми з метою передбачення змісту;
- сформулювати мету слухання шляхом виявлення інформативної прогалини (an information gap or an opinion gap);
- зняти мовні і / або смислові труднощі.

На дотекстовому етапі можна запропонувати такі вправи:

1) Інструкція: Here are the words from the text we are going to read. Work in pairs and try to guess in what context they may be used. Стратегія: *key-words*.

2) Інструкція: Predict the contents of key-words. Try to visualize them. Describe them to us. Стратегія: *visualization*.

3) Інструкція: Read the title of the article. What do you expect to read about? Discuss it in pairs. Стратегія: *top-down approach*.

4) Інструкція: Make the chain of main facts in which reference words would be connected. Стратегія: *chains of facts*.

5) Інструкція: Have you ever read anything connected with this topic? Discuss it in pairs. Стратегія: *reflection strategy*.

6) Інструкція: Read the first 2 paragraphs of the text and find the sentence which contains the topical idea. Стратегія: *down-top approach*.

7) Інструкція: Try to answer the questions given before reading the text. Стратегія: *reader's questionnaire*.

8) Інструкція: Predict the content by key-words. Стратегія: *down-top approach*.

9) Інструкція: Look at the pictures and say how they are connected with our text. Стратегія: *visualization*.

10) Інструкція: Guess from the context the meaning of the words from the text. Стратегія: *using context to find meaning*.

11) Інструкція: Put down the most interesting information from the text. Стратегія: *making notes/reader's diary*.

Текстовий етап має на меті:

— надати читачу максимальну кількість інформації із самого тексту;

— розкрити комунікативні установки читання;

— проконтролювати та продовжити формування мовних навичок і мовленнєвих умінь.

1) Інструкція: Order the paragraphs according to the importance of the topic. Work in pairs and give a brief summary of the text / article. Стратегія: *reading between the lines* (inferences).

2) Інструкція: Find and read the description of the event/action/process. Стратегія: *analyzing the features of a text*.

3) Інструкція: Replace the words from the text with synonyms, antonyms, and give their definitions. Стратегія: *finding signal words*.

4) Інструкція: Summarize the text with the help of the words from the list. Стратегія: *extending vocabulary*.

5) Інструкція: Find the answers to the questions / Check if you were right in the previous questionnaire; Стратегія: *reader's questionnaire*.

6) Інструкція: Match the headings with the paragraphs in the article. Стратегія: *sorting ideas using a concept map*.

7) Інструкція: Find the corresponding sentence, missed in the text. Стратегія: *making notes*.

8) Інструкція: Find true / false statements. Стратегія: *making notes*.

Післятекстовий етап має на меті:

- перевірити розуміння прочитаного;
- проаналізувати, чи зможуть слухачі застосувати отриману інформацію у професійній діяльності;
- розвивати критичне мислення.

1) Інструкція: Discussion. What is your opinion about the problems shown in the text? How may this experience be used in your future profession? Was it topical? Where and when can you use the given information? Is it helpful in your studying? Стратегія: *drawing conclusions / making judgements*.

2) Інструкція: Let's create your own project connected with the problem given in the text. Стратегія: *responding to text / visualizing*.

3) Інструкція: Write the annotation to the text. Стратегія: *making judgements*.

4) Інструкція: Answer the author's questions / Ask your fellow students these questions. Стратегія: *reader's questionnaire*.

5) Інструкція: To what extent do you agree with the ideas / points of view mentioned in the text? Стратегія: *drawing conclusions*.

6) Інструкція: Discuss which topical issues are represented in the text. Стратегія: *making judgements*.

7) Інструкція: Read the text below and think of the words which best fit each space. Стратегія: *extending vocabulary*.

8) Інструкція: Retell the text to your partner. Стратегія: *summarizing /making judgements*.

9) Інструкція: Think of what might have happened if ...Create a new ending of the text. Стратегія: *visualizing*.

10) Інструкція: Think over a new headline of the text. Стратегія: *visualizing*.

11) Інструкція: Think about the proverbs which convey the idea of the text. Стратегія: *reading between the lines*.

12) Інструкція: Make a plan of the text, highlighting its main ideas. Стратегія: *drawing conclusions*.

Задля підвищення рівня розуміння тексту, компетентності в читанні та перевірки ефективності використання стратегій професійно-орієнтованого читання вправи та стратегії повинні застосовуватись у комплексі.

Висновки. Встановлено, що при навчанні читанню первинне значення має опанування структурної сторони тексту, який є однією із основних навчально-методичних одиниць навчання. Переклад є досить ефективним засобом контролю та перевірки розуміння прочитаного. Для розуміння професійно-орієнтованого тексту слухач використовує письмовий, а згодом усний вибіркоковий переклад, який близький до безперекладного розуміння тексту.

Результати поєднання стратегій читання професійно-орієнтованих англійських текстів на дотекстовому, текстовому і післятекстовому етапах роботи з текстом засвідчили позитивний вплив на процес формування компетентності в читанні слухачів, які вивчають англійську мову. Особливо важливим є фактор вдалого підбору стратегії до мети вправи на певному етапі роботи з текстом.

Перспективи подальших наукових досліджень – теоретичні та експериментальні дослідження у площині розроблення методики формування компетентності в читанні слухачів Воєнної академії із використанням стратегій англомовного читання на вищих рівнях фахової англомовної підготовки.

ЛІТЕРАТУРА

1. Gilmore A. Materials and authenticity in language teaching. *Routledge Handbook of English Language Teacher Education* / edited by S. Walsh, S. Mann. Abingdon, Oxon: Routledge, 2019. P. 299-318.
2. Grabe W., Stoller F. *Teaching and Researching Reading*. London: Pearson Education Longman, 2011. 291 p.
3. Choi J., Nunan D. Language learning and activation in and beyond the classroom. *Australian Journal of Applied Linguistics*. 2018. №1(2). P. 49-63. DOI: 10.33099/2617-1775/2023-01/: <https://doi.org/10.33099/2617-1775/2023-01/org/10.29140/ajal.v1n2.34>.
4. Бараненкова Н. А. Роль перекладу у процесі навчання читання фахової літератури студентів немовних ВНЗ. *Вісник ЛНУ*. Львів, 2013. № 14(273). С. 77–82.
5. Бігич О.Б., Бориско Н.Ф., Борецька Г. Е. та ін. *Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підручник / за заг. ред. С.Ю. Ніколаєвої*. Київ: Ленвіт, 2013. 590 с.
6. Шевченко С. І., Харицька С. В. Стратегії професійно орієнтованого англомовного читання студентів філологічних спеціальностей. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія*. Одеса, 2019. № 38. Т 2. С. 166-169.
7. Bhandari L. P. Task-based language teaching: a current EFL approach. *Advances in Language and Literary Studies*. 2020. №11(1). P. 1-5. DOI: 10.33099/2617-1775/2023-01/: <https://dx.doi.org/10.33099/2617-1775/2023-01/org/10.7575/aiac.all.v.11n.1p.1>.
8. Лагодинський О., Семеняко І., Рафальська М., Вербицька Я., Куценко М. *Збірник вправ для позааудиторного читання з навчальної дисципліни «іноземна мова (англійська)»: практ. посіб. Ч 2*. Київ: ВА, 2022. 60 с.

REFERENCES

1. Gilmore, A. (2019) Materials and authenticity in language teaching. In S. Walsh & S. Mann (Eds), *Routledge Handbook of English Language Teacher Education* (pp. 299-318). Oxon: Routledge.
2. Grabe, W. & Stoller, F. (2011) *Teaching and researching reading*. London: Pearson Education Longman.
3. Choi, J., Nunan, D. (2018). Language learning and activation in and beyond the classroom. *Australian Journal of Applied Linguistics*, 1(2), 49-63. DOI: 10.33099/2617-1775/2023-01/: <https://doi.org/10.33099/2617-1775/2023-01/org/10.29140/ajal.v1n2.34>.
4. Baranenkova, N.A. (2013). Rol perekladu u protsesi navchannia chytannia fakhovoi literatury studentiv nemovnykh VNZ [The role of translation in teaching reading of professional literature of non-language high institutions students] *Visnyk LNU*. № 14(273), 77–82.
5. Bihych, O.B., Borysko, N.F. & Boretska, H.E. (2013) *Metodyka navchannia inozemnykh mov i kultur: teoria i praktyka* [Methods of teaching foreign languages and cultures: theory and practice]. Kyiv: Lenvit.
6. Shevchenko, S.I. & Kharytska, S.V. (2019). Stratehii profesiino oriietovanoho anhlomovnogo chytannia studentiv filolohichnykh spetsialnostei [Strategies of professionally oriented reading by students of philological specialties]. *Naukovyi visnyk Mizhnarodnogo humanitarnoho universytetu. Serii: Filolohia*. № 38, P.2, 166-169.
7. Bhandari, L. P. (2020). Task-based language teaching: a current EFL approach. *Advances in Language and Literary Studies*, 11(1), 1-5. DOI: 10.33099/2617-1775/2023-01/: <https://dx.doi.org/10.33099/2617-1775/2023-01/org/10.7575/aiac.all.v.11n.1p.1>
8. Lahodynskyi, O., Semeniako, I., Rafalska, M., Verbytska, Ya. & Kutsenko, M. (2022). *Zbirnyk vprav dlia pozaaudytornogo chytannia z navchalnoi dystsypliny "Inozemna mova*

(*anhliiska*): *praktychnyi posibnyk. Chastyna 2* [Workbook for extracurricular reading in English, Part 2]. Kyiv, VA.

SUMMARY

Inna Semeniako,
PhD (Political Sciences), Associate Professor
Military Academy
named after Yevheniy Berezniak
Mykola Kutsenko,
PhD in Philology, Associate Professor
Military Academy
named after Yevheniy Berezniak

PROFESSIONALLY ORIENTED READING WITHIN THE FRAMEWORK OF SECURITY AND DEFENSE SECTOR SPECIALISTS' FOREIGN LANGUAGE TRAINING

Introduction. *Security and defense sector specialists must be skillful enough to solve professional issues and deal with non-standard situations in the course of their official duties. Since their professional activities in most cases presume working with authentic sources of information, they need to have not only profound knowledge in English, but also skills, necessary to work with professionally oriented English texts. Within this framework, the application of strategies inherent in professionally oriented English reading is becoming extremely urgent.*

Purpose. *It is to consider the main stages and types of reading and translation peculiarities of professionally oriented texts; define educational strategies typical for would-be security and defense sector specialists' oriented English reading; develop a complex of tasks based on the defined educational strategies.*

Methods. *To reach the goal of the research the following methods were used: analysis of the researched problem; systematization and generalization of the information obtained from the theoretical sources; methods of comparative analysis, classification, abstraction, induction and deduction.*

Results. *The article considers the stages and types of training in professionally oriented reading, contains analysis of the peculiarities of preparation for ESP texts' reading and translation with the indication of the difficulties that may arise in the process of work.*

The main educational strategies appropriate for the formation and development of professionally oriented English reading skills are elicited and characterized in the research. It is proved, that learning materials, developed on the basis of these strategies contribute both to mastering the would-be security and defense sector specialists' language skills and preparation for their future professional activities.

Originality. *The authors have substantiated that the defined educational strategies (self-adaptation, reflection, scanning, forecasting and verification, top-down, bottom-up, visualization, "reader's diary", "reading with notes" etc.) contribute much to a better understanding of information, its analysis, accumulation, improve learners' professionalism in the relevant foreign language. The article also contains a complex of exercises for out-of-class ESP reading, developed on the basis of the above mentioned educational strategies.*

Conclusion. *It has been proved, that mastering the structural side of the text, which is one of the main educational and methodological units of learning, is of primary importance when teaching reading. Translation is a fairly effective means of monitoring and checking understanding of what has been read. To understand a professionally oriented text, the learner uses a written and later an oral selective translation, which is close to understanding the text without translation.*

The complex application of educational strategies at the pre-text, text and post-text stages proved making a positive effect on acquiring competence in professionally oriented reading. Within this framework, matching the strategy to the goal of the exercise at a certain stage of working with the text is extremely important.

Prospects for further research – theoretical and experimental research in the field of methods' development targeted at acquiring competence in professionally oriented reading by means of applying educational strategies at higher levels of ESP training.

Key words: *English language; professionally oriented reading; translation; educational strategy; professional activity.*